

A FŐVÁROS ÉS A MÁGYAR VÁROSOK NÉPMŰVELÉSI KAPCSOLATAI

A fővárosi népművelés közel egy évtizede ápolja és mélyíti a székes-főváros és a többi magyar város közötti kulturális kapcsolatot. Tagadhatatlan, hogy a főváros kultúrája mindenkor erős hatást gyakorolt a magyar városok kulturális életére s az is köztudomású, hogy a fővárosban országosan ismertté vált íróink és költőink javarésze nem Budapesten született és nevelkedett; így a magasabbrendű szellemi életre a vidéki városok kultúrája adott nekik indítékot s a főváros csak a lehetőséget adta meg tehetségük teljes kibontakozására. A közvélemény azonban nem igen vett tudomást a fővárosnak és a magyar városoknak erről az egymásrahatásáról, inkább igazságtalan vádakát melengetett; az ország szívéét, Budapestet hazafiatlansággal, elnemzetietlenedéssel vádolta, amikor hivatásához méltóan az európai irodalom és művészet egyetemes értékeit magyar műveltséggé asszimilálta, és hasonlóan alaptalanul vádolta a magyar városokat ázsiai elmaradottsággal, amikor azok a magyar lélek és a magyar szellem örök értékeit konzerválták. Tagadhatatlan, hogy a magyar vidéki városokban a magyar kultúra ápolása hagyományos, ha a közvélemény nem is vett erről tudomást. A vidéki városok iskolái, irodalmi társaságai, tudományos intézetei, kulturális egyesületei a magyar szellemiség örök tűzhelyei, amelyeknek éltet adó és világító lángja számos magyar tehetségnek mutatta meg a magyar szellemi élet csúcsára vezető utat. Megkapó és megható az a küzdelem, amelyet a vidéki városok a magyar kultúra fenntartásáért folytattak és természetesen, hogy ez a magyar szellemi élet mélytalajáig ható munka minden egyes magyar város lelki arcának kialakulására rányomta a maga sajátos bélyegét. Minden magyar városnak megvan a maga sajátos lelkisége, amely szorosan összeforrt a város évszázados vagy évezredes történelmével.

Sajnos, a magyar városok küzdelmének történelmi tanulságai, kulturális törekvéseik értékes eredményei s a magyar városok magasabbrendű kultúráját kialakító nagy magyar egyéniségek élete és működése legfeljebb a szakemberek előtt ismeretes, de a magyar közvélemény tudatába nem ment át. A fővárosi népművelés felismerte a magyar városok történetének és kulturális élete ismertetésének nagy nemzetnevelő jelentőségét és helyesen látta, hogy az egységes magyar lélek kialakítására irányuló törekvésben hathatós tényező lenne, ha a magyar városoknak módot nyújt arra, hogy a főváros közönségének a városok leghivatottabb képviselői: íróik, költőik, tudósaik a személyes szereplés közvetlenségével tárják fel egy-egy város sajátos lelkiségét, műveltségét. Ebből az elgondolásból született meg a fővárosi népművelésnek az az elhatározása, hogy a vidéki városok közművelődési egyesületeit, irodalmi társaságait Budapesten rendezendő irodalmi estek megtartására kérje fel.

A fővárosi népművelés az elmúlt évek folyamán a következő vidéki irodalmi társaságok estjeit rendezte Budapesten:

A szombathelyi *Faludi Ferenc Irodalmi Társaság*, amelynek célja Faludi Ferenc emlékének ápolásán kívül az irodalmi kultúra terjesztése, íróink irodalmi elismertetése és támogatása fővárosi viszonylatban is ismert és elismert író, Bárdosi Németh Jánost és költőt: Ósz Istvánt, a Szent István Akadémia tagját, és Bódis Jánost illesztette az irodalmi est műsorába.

A debreceni *Ady-Társaság* újabb alakulás, kirepítő fészke sok fiatal tehetségnek. Akkoriban elnökük néhai Ady Lajos, Ady Endre testvéröccse volt, akinek személye köré kristályosult az országos nevű szereplői párda élén a három poétával: Oláh Gáborral, Juhász Gézával és Gulyás Pállal. Hankiss János dr. egyetemi tanár Debrecen kultúrájáról, Térey Sándor Debrecenről, a délibábok városáról beszélt.

A nagykőrösi *Arany János Társaság* Nagykőrös szellemi életének kiválóságait vonultatta fel irodalmi estjén. F. Szabó Géza elnöki megnyitója, Göde Lajos és dr. Danoczy György elbeszélése. v. Sziucs Sándor versmondása, főleg pedig dr. Törös László vetítéses előadás nagy tetszést aratott.

A pezsgő szellemi életet élő szegedi *Dugonics-Társaság* kiválóan sikerült irodalmi estjén dr. Szalay József a Társaság és Szeged kulturális életét vázolta Dugonics Andrástól Móra Ferencig; dr. Tonelli Sándor Szeged lelkiességéről tartott előadást; Móra Ferenc, Juhász Gvula és Berczeli A. Károly költeményeinek bemutatása után a nagynevű poétát, Sik Sándort ünnepelte a főváros közönsége.

A több mint félszázada fennálló soproni *Frankenburg Irodalmi Kör* bemutatkozását nagy várakozás fogadta. Tudtuk róla, hogy döntő szerepe volt a soproni emlékezetes népszavazás előkészítésében. A díszes műsoron két országosan ismert név: Sopronyi-Thurner Mihály és v. Házy Jenő, a Tudományos Akadémia tagja mellett előnyösen mutatkozott be a kiváló stílusú, Berecz Dezső, s a költők, akik között Magassy Artornak, Missuray-Krug Lajosnak és Erdélyi Tibornak van jócsengésű neve.

A közel ötvenesztendő nagykanizsai *Zrinyi Miklós Irodalmi és Művészeti Kör* a kiváló Városi Zeneiskolával szövetkezett értékei bemutatására. Barbarits Lajos Nagykanizsa kultúráját ismertette előadásában, Adamkovics Károlyné a Társaság költőit mutatta be. Kiváló sikerrel adott elő kamarazeneszámot Kerekes Irén, Kádár Mihály, Ivánkovits Ferenc és Garai Margit. Vannay János hangulatos dalait Witzenez Jolán előadásában hallottuk.

Újabb szint jelentett sorozatunkban a kecskeméti *Katona József Irodalmi Társaság* szereplése nagyszerű zenéfilmjével és a kiváló Városi Dalárda közreműködésével. Balásfalvi Kiss Endre polgármester lendületes bevezetője, Szabó Kálmán dr. tartalmas előadása, Sántha György, b. Farkas Alice, Vörös József és Sántha Istvánné költeményei s a fővárosban is előnyösen ismert Városi Dalárda Kodály-dalai, Vásárhelyi Zoltán vezetése mellett, nagy siker volt.

A pécsi *Janus Pannonius Társaság* karácsonyi hangulatú irodalmi estje őszinte tetszést váltott ki a hallgatóságból. Fischer Béla bevezetője után Halasy-Nagy József dr. egyetemi ny. r. tanár, a Tudományos Akadémia tagja, vázolta Surányi Miklós és Pécs kapcsolatát. Dénes Gizella, a jőnevű író, hangulatos novellával, Kocsis László, az ismert papköltő, legújabb verseivel ragadta el a hallgatóságot.

A *Szabolcsvármegyei Bessenyei Kör* tartalmas műsorán Fieber Antal dr. tartott bevezetőt, Szohor Pál és Belohorszky Ferenc dr. előadással szerepelt; Vietorisz József dr. a Kisfaludy-Társaság tagja és Horthy István költeményeit adta elő. Szigethy Sándorban tehetséges pianistát ismertünk meg. A műsor számait Spányi Géza dr. jelentette be.

Az egi *Gárdonyi Társaság* Gárdonyi emlékezte ápolásának jegyében állította össze műsorát. Hangulatos Gárdonyi-költeményeket és

novellát hallottunk; Göre Gábor születésének műhelytitkait Gárdonyi József, a Mester fia árulta el szellemes csevegésében. Lányi Ernő megzenésített Gárdonyi-verseit Lányi Viktorné mutatta be, Lányi Viktor kísérete mellett és bevezetőjével. Agoston Julián tanulmányát és Breznay Imre élvezetes vetítéses előadását nagy figyelemmel hallgatta a főváros közönsége.

A kaposvári *Berzsenyi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság* Somogy szellemkútjáról adott színes és átfogó képet. Lehoczky Brunó tartalmas bevezetőjét Hetey József dr., Biczó Ferenc dr. s az ismert kiváló esszéista: Merényi Oszkár tanulmánya követte. Eitner Irén operaénekesnő Somogy népi dait mutatta be Váradi Aladár zongorakíséretével. A Baumgarten-díjas Takáts Gyula költeményeiből egy csokorralót mutatott be.

A soproni *Frankenburg Irodalmi Kör* újabb, második irodalmi estjét a Városi Zeneiskola tanárainak közreműködésével rendezte. A Kör irodalmi gárdáján kívül V. Simon Atala, Horváth József, H. Desseffy Bella zenezámokkal, Gárdonyi Zoltán saját szerzeményeivel szerepelt a rendkívül hálás hallgatóság előtt.

Kassa szabad királyi város Zeneiskolája nagyszabású művészestjén igényes műsorral jelentkezett. A Rákóczi-kórust Sigmond Lajos vezényelte. A Kassai Vonósnégyesnek a rádióból is ismert művészei a dobogón is nagy sikert arattak. Nagy tetszést váltott ki dr. Pohl Sándor bevezetője, Drumár László tanulmánya, Darkó István, a Felvidék tehetséges írójának novellája és Garbera Klára versmondása. Nagyon tetszettek Schmidt Bella, Hemerka Ulrik és Móry János szerzeményei M. Szakmáry Magda előadásában.

A székesfehérvári *Vörösmarty Irodalmi és Művészeti Társaság* estjének majdnem valamennyi szereplője országos névnek örvend. A Baumgarten-díjas Jankovich Ferenc, továbbá Bódás János és Pusztai Sándor nevét jól ismeri a verskedvelő közönség, épp így Ormos Gerőt és Szarka Gézáét, akik novellát hoztak. Farkas Sándor bevezetője és Schmidt Ferenc vetítéses előadása nagy érdeklődést keltett.

A marosvásárhelyi *Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság* kultúrestje méltán neves írók seregszemléjének bizonyult. Elnökük: br. Kemény János lelkes bevezetője után Asztalos István, gr. Vass Albert és Molter Károly remekbeszabott novelláit hallottuk. Berde Mária, Dsida Jenő, Reményik Sándor és Tompa László költeményeit a legújabban feltűnt erdélyi szavalótehetség, Jancsó Adrienne előadásában kaptuk. Zárószót Hankiss János dr. mondott.

A nagyvárad *Szigligeti Irodalmi Társaság* irodalmi estjén ugyancsak a visszatért lírának áldozott. Gulácsy Irén és Perédi György a megszállás ideje alatt tanúsított nemzetmentő munkát ismertette előadásában. Pap Lajos pedig Nagyvárad kultúráját és idegenforgalmi szépségeit mutatta be vetített képek előadásban. Némethy Gyula dr., a Társaság elnökének tanulmánya a meglepetés erejével hatott, ugyanígy Hlatky Endre dr. főispáné is. Tabéry Géza költeményeivel ért el nagy hatást.

A *Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség* irodalmi estjén nemcsak régebről ismert, de új szellemi értékeivel is szerepelt. Krámer Gyula felsőházi tag, elnök, a Társaság megszállás alatti szerepét vázolta megnyitójában, ugyanezt tágabb értelemben Bácska irodalmi életéről Herczegh János, a Kalangya szerkesztője adta elő. A megszállott Bácska magyarságának magatartásáról rendkívül érdekes riportot adott Radványi-Radisevich Sándor, az Új Nép szerkesztője. Dr. Kiss Lajos, az újvidéki Konzerva-

tórium igazgatója a Délvidék zenéjét mutatta be, Majthényi Mihály pedig elbeszéléssel szerepelt. Az estet a Társaság költőinek bemutatkozása zárta be.

A kolozsvári *Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület* irodalmi estjének műsorán ilusztris vendég: Nyirő József szerepelt nagyhatású elbeszélésével. Gr. Bély Kálmán elnök mondott mélyenszántó megnyitót, dr. Szathmáry Lajos, az EMKE alelnöke, az Egyesület félszázadát ismertette. Dr. Boga Alajos és dr. Balogh Ernő, az Erdélyi Kárpát Egyesület elnöke tanulmányát nagy érdeklődés fogadta. Műsoron kívül megható üdvözlőszavakat intézett a főváros közönségéhez az Egyesület legelső elnöke és mai díszelnöke: a 93 éves Sándor József, Reményik Sándor, Dsida Jenő, Finta Zoltán, P. Jánosy Béla és Walter Gyula verseiből összeállított antológia zárta le az est műsorát.

A pápai *Városi Közművelődési Egyesület* irodalmi estjén három új és egy ismert poétát mutatott be. Dr. Tóth Endre akadémiai tanár tanulmánya megkapta a hallgatóságot. Sándor Pál elbeszéléssel szerepelt. Vargha László dr., az Egyesület főtítkára, Páparól és környékéről tartott élvezetes előadást. Az estet Hankiss János dr. búcsúzója zárta be.

A vidéki közművelődési és irodalmi társaságok által rendezett irodalmi estek nagyrészt a Magyar Rádió is közvetítette s így ezeknek hatása bizonyíthatóan országossá vált. Egyrészt ez a körülmény, másrészt a fővárosi népművelés és a vidéki városok személyi kapcsolatai a székesfőváros és a magyar vidékek közötti kulturális kapcsolat kiterjesztését sürgették.

A vidéki városok budapesti irodalmi estjeinek rendezésébe erőteljesen bekapcsolódott a Magyar Kulturális Egyesületek Országos Szövetsége és a KESz-en keresztül a Magyar Városok Országos Szövetsége is. A magyar irodalmi és művészeti egyesületek, amelyek mind a KESz-be tömörülve végzik áldásos munkájukat, ennek nagy elnökei: *Klebensberg Kunó gróf*, *Kállay Miklós dr.* s legújabbán *Baranyai Lipót dr.* vezetése alatt egyre elevenebb életet élnek. Így a vidéki városok egymás közötti kapcsolatainak kiépítését a Magyar Kulturális Egyesületek Országos Szövetsége által rendezett vidéki irodalmi estek szolgálták.

Ezzel szinte egyidőben a vidéki városok meleg érdeklődéssel fordultak a székesfőváros újabb kulturális törekvései felé s a fővárosi népműveléshez egyre sűrűbben érkeztek meghívások azzal a kéréssel, hogy a budapesti irodalmi és művészesteket terjessze ki a vidéki városokra, sőt gyártelepekre is.

A székesfőváros vezetősége nemcsak örömmel fogadta a megtisztelő meghívást, hanem az anyagi lehetőséget is biztosította a vidéki városokban, gyártelepeken tartandó művészestek megrendezéséhez. Hogy csak a legjelentősebbeket említsem, a fővárosi népművelés Kassán, Sopronban, Komáromban, Szentesen, Veszprémben, Békéscsabán, Gyulán, Keszthelyen, Péten, Ózdon, Diósgyőrött s legutóbb Besztercén és Nagyváradon rendezett irodalmi és művészestet. A fővárosi népművelés különös gondot fordított arra, hogy a vidéken rendezett irodalmi estjeinek műsora ne csak a magyar mult örökértékű géniuszait hozza közel a közönséghez, hanem megismertesse vele a mai magyar irodalmi és zenei élet képviselőit is. A magyar értékek tolmácsolására pedig nemcsak a beérkezett „nagynevű” művészeket kérte fel, hanem a fiatal művészcsoportok legjobb igéreteit, legkiválóbb tehetségeit is. Így azután Dohnányi Ernő és Bartók Béla mellett Hir Sári, Böszörményi Nagy Béla, Anda Géza, Dániel Ernő, Wehner Tibor,

Isoz István zongoraművészek, Zathureczky Ede mellett Végh Sándor, Zöldy Sándor, Bisztriczky Tibor, Molnár Klára hegedűművészek, Herczeg Ferenc mellett Szabó Lőrinc, Dallos Sándor, Ignác Rózsa, R. Simonffy Margot mellett Orsolya Erzsébet, Szabó Klára, Török Gizi, Ujlaky László, Szabó Miklós, Naszódy Sándor, Pataky Jenő; Basilides Mária, Koréh Endre, Járay József és Sárdy János, a M. Kir. Operaház tagjai mellett Eyssen Irén, Farkas Ilonka, Csongor István, K. Anyos Irén, Vajda Júlia, Kenderessy Zoltán, a tudósok sorából pedig Gerevich Tibor, Felvinczi Takáts Zoltán, Németh Antal mellett Ferdinandy Mihály, Puskás Lajos, Pogány Ö. Gábor és még számos fiatal, azóta már nem egy világhírré szert tett művész, ill. író szerepelt a fővárosi népművelés vidéki művészeiben.

Legutóbb Beszterce-Naszód vármegye kitűnő alispánja, Szmolenszky László fordult azzal a kéréssel a fővárosi népműveléshez, hogy a vegyes nemzetiségű Beszterce városban a magyar kultúrfőlény igazolása érdekében tartson művészestét a kitűnő kultúrmunkát végző Besztercei Magyar Kaszinó és a helyi Népművelési Bizottság rendezésében. Kérését a székesfővárosi készséggel teljesítette. A fővárosi népművelés vidéken rendezett művészestjeinek műsorára nézve a legjobban úgy adok tájékoztatást, ha a legutóbb, február 7-én Besztercén tartott művészest műsorát és szereplőit közlöm.

A műsoros estet Szmolenszky László alispán nyitotta meg bensőséges, meleg szeretettel. Utána dr. Bisztray Gyula min. osztálytanácsos, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium iskolán kívüli népművelési ügyosztályának vezetője tartott bevezető előadást, ismertette a népművelés nagy nemzeti és közművelődési céljait. Utalt a kultuskormány e téren már megoldott és a jövőben megvalósítandó feladataira, majd kifejtette a művészetek és irodalmi előadások fontos szerepét a városi népművelési munkában. Hangsúlyozta, hogy a főváros és vidék kölcsönös megismerése, egymás szemlémi értékeinek kicserélése a minisztérium egyik legfontosabb művelődéspolitikai törekvése. A zsúfolásig megtelt díszterem igazolta a tömegek művelődési igényét, de a nagy érdeklődés egyúttal hitvallás volt a színvonal iránti igény mellett is, amelyet a lemesszebbmenően szolgált a rendkívüli tartalmas és nemzetnevelő értékű műsor.

A műsor a következő volt:

1. Zsolt: Őszi levelek
Paganini: Ördögkacagás
Hegedűn játszotta: *Bisztriczky Tibor*.
2. a) Babits: Magyar Miatyánk
b) Ady: A tűz csiholója
c) Tompa László: Lófürösztés
Előadta: *R. Simonffy Margot*.
3. Puccini: Ária a „Manon“ c. operából
Puccini: Ária a „Tosca“ c. operából
Énekelt: *Farkas Ilonka*, a M. Kir. Operaház művésze.
4. *Dallos Sándor*: A kenyér (novella)
Felolvasta: a szerző.
5. Kodály: Meditáció
Bartók: Régi magyar táncok
Zongorán játszotta: *Dániel Ernő*.

6. Poldini: Kálmán diák dala a „Farsangi lakodalom“ c. operából
 Erkel: Hazám, hazám... Aria a „Bánk bán“ c. operából
 Énekelte: *Járay József*, a M. Kir. Operaház művésze.
- S z ü n e t.
7. Lavotta: Rég volt
 Nosedá: Még egy napot
 Lehár: Giuditta-keringő
 Énekelte: *Farkas Ilonka*, a M. Kir. Operaház művésze.
8. Sarasate: Andaluziai románc
 Chaminade: Spanyol tánc
 Hubay: Zephir
 Hegedűn játszotta: *Bisztriczky Tibor*.
9. a) Illyés: Szegénység örökös éhség
 b) Erdélyi: A reggel
 c) Kosztolányi: Bologna
 d) Szabó Lőrinc: Hajnali rigók
 Előadta: *R. Simonffy Margot*.
10. Csiky: Bánkódás
 Hubay: Szeretném itthagyni e fényes világot
 Farkas Ö.: Sír a nóta, magyar nóta
 Énekelte: *Járay József*, a M. Kir. Operaház művésze.
11. Strauss: Ki esketett... Kettős a „Cigánybáró“-ból
 Énekelte: *Farkas Ilonka és Járay József*.
12. Liszt: A Villa d'Este szökőkútjai
 Liszt: XV. rapszódia
 Zongorán játszotta: *Dániel Ernő*.

Az egyes számokat zongorán kísérte: *D'Isoz István*.

Feltétlenül rá kell mutatnom arra a körültekintő gondosságra, a kötelező udvariasságot messze meghaladó figyelemre és megbecsülést tanúsító szeretetre, amellyel Beszterce városa fogadta és vendégül látta a művészeket. Már a megérkezéskor megnyugtatóan és lelkesítően hafott az a kartonlap, amelyet a vezetőség minden művésznek átnyújtott. Ezen a kartonlapon pontosan közölte a rendezőség minden egyes művésszel, hogy hányas számú autóba szálljon Szeretfalván, amely Besztercére viszi; kinél, melyik intézmény, melyik vendégszobájába van elszállásolva; szállásáról melyik időpontban honnan és hova menjen, ha a város történelmi és művészeti nevezetességeit óhajtja megismerni; hol és hány órákor lesz a közös ebéd, meddig pihenhet délután, ki jön érte, hogy a hangverseny színhelyére kísérje; a zongora- és énekművészek mikor próbálhatják ki a zongorát és a terem akusztikáját; hol lesz a közös vacsora; másnap reggel jön értük az autó, hogy a vonathoz vigye őket. Csak a legnagyobb elragadtatás, hála és köszönet hangján lehet megemlékezni arról a számtalan, apró, kedves figyelemről, amellyel a rendezőség minden művésznek felejtethetlenné tette a besztercei szereplést. Este a szász iparosegyesület színházának nagyterme zsúfolásig megtelt a magyar, szász és román közönséggel. A siker teljes volt. A lelkes gárda elérte célját.

Hasonlóan átütő sikere volt a fővárosi népművelés művészestjének minden városban. Így a február 8-án Nagyváradon megtartott művészest-

nek is, amelyen e nagykulturájú város, „Erdély kapuja“ ismét hitet tett a magyarságot és európaiságot összefoglaló szellemi törekvések mellett. A sikereség szerettel zárta szívébe az est emlékét. De nem is annyira a közen van a hangsúly, hanem inkább azokon a személyi és szellemi kapcsolatokon, amelyek egy-egy művészt nyomán kialakultak. Számos város, gyár, üzem kíséri figyelemmel a fővárosi népművelés havi munkatervét és ha egy-egy előadás, tanfolyam megtartására helyi előadóval nem rendelkezik, a fővárosi népműveléstől kér előadót. Szinte már rendszerre vált, hogy ha vidéki városok, népművelési szervek Budapestre rendeznek tanulmányi kirándulást, a fővárosi népművelés készíti el a látivalók programját.

Azok a művelődési és baráti kapcsolatok, amelyek az iskolán kívüli népművelés keretében a főváros és a vidéki városok között kialakultak, erősen közreműködnek abban, hogy a vidék valóban az ország szívét lássa Budapestben, amely a kultuszminisztérium tervszerű munkája, a népművelés országos érendszere útján küldi és hozza a friss szellemet, az új életet adó magyar műveltséget az egységes magyar lélek kialakítása érdekében.

Novágh Gyula

VONATOK INDULÁSA ÉS ÉRKEZÉSE.*

I. Budapest Keleti-pályaudvar.

Losonc szv. ind. 5 ó 50 p. érk. 5 ó 30 p. — *Hegyeshalom* szv. ind. 6 ó 30 p. érk. 17 ó 10 p. — *Kolozsvár—Beszterce—Marosvásárhely—Szepsiszentgyörgy* gyv. ind. 7 ó 07 p. érk. 20 ó 05 p. — *Szabadka—Újvidék* szv. ind. 7 ó 20 p. érk. 5 ó 00 p. — *Pécs—Kaposvár* sebesv. ind. 8 ó 10 p. érk. 19 ó 45 p. — *Miskolc—Munkács—Királyháza* szv. ind. 8 ó 25 p. érk. 5 ó 00 p. — *Komárom—Érsekújvár—Pozsny—Prága—Berlin* gyv. ind. 11 ó 19 p. érk. 18 ó 46 p. — *Szolnok—Debrecen—Nyíregyháza* sínautó ind. 13 ó 05 p. érk. 11 ó 02 p. — *Kassa—Miskolc* szv. ind. 13 ó 10 p. érk. 9 ó 15 p. — *Losonc—Rozsnyó—Berlin—Varsó* gyv. ind. 15 ó 20 p. érk. 14 ó 12 p. — *Lőkősháza—Bukarest* gyv. ind. 15 ó 30 p. érk. 13 ó 00 p. — *Munkács* sínautó ind. 15 ó 40 p. érk. 16 ó 37 p. — *Szolnok—Debrecen* szv. ind. 16 ó 30 p. — *Győr* szv. ind. 17 ó 10 p. érk. 7 ó 40 p. — *Kolozsvár* szv. ind. 17 ó 35 p. érk. 10 ó 18 p. — *Szabadka—Gombos—Újvidék* gyv. ind. 17 ó 45 p. érk. 11 ó 00 p. — *Győr* szv. ind. 18 ó 27 p. — *Győr* sebesv. érk. 10 ó 10 p. — *Pécs—Belgrád—Szófia* gyv. ind. 19 ó 30 p. érk. 9 ó 55 p. — *Győr—Szombathely—Szentgotthárd* szv. ind. 20 ó 00 p. érk. 9 ó 10 p. — *Gyékényes—Pécs* sebesv. *Zágráb* szv. ind. 20 ó 30 p. érk. 8 ó 10 p. — *Munkács—Kassa* áramvon. gyorsv. érk. 11 ó 25 p.

II. Budapest Nyugati-pályaudvar.

Lajosmizse—Kecskemét ind. 6 ó 37 p. érk. 14 ó 17 p. — *Lajosmizse—Kecskemét* ind. 14 ó 55 p. érk. 17 ó 55 p. — *Pozsny* gyv. ind. 6 ó 50 p. érk. 20 ó 42 p. — *Esztergom* ind. 6 ó 56 p. érk. 6 ó 47 p. — *Esztergom* ind. 11 ó 11 p. érk. 7 ó 29 p. — *Esztergom* ind. 14 ó 51 p. érk. 16 ó 47 p. — *Cegléd—Kiskunfélegyháza* ind. 4 ó 16 p. érk. 17 ó 34 p. — *Debrecen—Nagykároly—Szatmárnémeti* gyv. ind. 7 ó 10 p. érk. 22 ó 52 p. — *Szeged* ind. 7 ó 42 p. érk. 4 ó 56 p. — *Szeged* gyv. ind. 17 ó 14 p. érk. 9 ó 35 p. — *Debrecen—Szatmárnémeti—Királyháza—Máramarosziget—Nyíregyháza—Csap* ind. 8 ó 10 p. érk. 18 ó 10 p. — *Érsekújvár* gyv. ind. 11 ó 32 p. érk. 18 ó 22 p. — *Érsekújvár* gyv. ind. 19 ó 45 p. érk. 9 ó 04 p. — *Sepsiszentgyörgy* érk. 9 ó 25 p.

III. Budapest Déli-pályaudvar.

Székeshérvár—Siófok—Balatonszentgyörgy (Keszthely)—Nagykanizsa—Csáktornya—Róma szv. ind. 7 ó 30 p. érk. 19 ó 25 p. gyv. ind. 18 ó 30 p. érk. 12 ó 05 p. — *Székeshérvár—Balatonfüred—Tapolca* szv. ind. 7 ó 45 p. érk. 15 ó 50 p. szv. ind. 16 ó 35 p. érk. 19 ó 40 p.

* A MAV a változtatás jogát fenntartja magának.